

Vastaus valtuustoaloitteeseen 10/2020: Kirkkonummen kunnan liittyminen oikeusministeriön Sano ei korruptiolle -kampanjaan

Kunnanvaltuusto 16.11.2020 § 99

Vihreä valtuustoryhmä jätti kunnanvaltuuston kokouksessa seuraavan aloitteen:

”Suomi on kansainvälisten arvioiden mukaan yksi maailman vähiten korruptoituneista maista. Maassamme on silti merkittävästi korruptiota, joka piiloutuu yhteiskunnan rakenteiden kulusseihin, ja jää sen takia usein poliisin, tuomioistuimien ja median havaitsematta.

Kuntaliiton vuonna 2017 tekemän selvityksen mukaan yli puolet kunnanjohtajista raportoi anonyymissä kyselyssä kohdanneensa eettisiä ongelmatilanteita ja rakenteellista korruptiota kunnassaan. Raportin mukaan yksi kaikkein tärkeimmistä toimita eettisyyden edistämiseksi on yhteisten arvojen määrittäminen ja niistä keskusteleminen sekä tiedottaminen. Viimeisen kattavan Kuntaliiton tekemän selvityksen mukaan eettiset ohjeet henkilökunnalle tai luottamustoimien hoitajille löytyivät vain 15% suomalaisista kunnista.

Oikeusministeriö aloitti vuonna 2019 kampanjan rakenteellisen korruption ja epäeettisyyden torjumiseksi suomalaisissa yrityksissä, yhteisöissä ja viranomaistahoissa. Kampanjan tavoitteena on sitouttaa organisaatiot mukaan korruptionvastaiseen toimintaan, saada heidät huomioimaan korruption riskit sisäisessä valvonnassaan ja kannustaa heitä laatimaan tai päivittämään eettiset ohjeensa. Samalla kampanjaan osallistuvat organisaatiot vakuuttavat, että niiden johto on sitoutunut vastustamaan epäeettistä toimintaa, ja etteivät ne hyväksy minkäänlaista korruptiota työntekijöiltään, luottamushenkilöiltään eikä yhteistyökumppaneiltaan.

Sano ei korruptiolle-kampanjassa ovat tällä hetkellä mukana Uudenmaan kunnista Kerava, järjestötahoista muun muassa Kuntaliitto sekä Suomen yrittäjät ja viranomaistahoista esimerkiksi poliisi sekä Verohallinto. Kampanjaan osallistuvat organisaatiot voi tunnistaa Ei korruptiolle-merkistä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut edellytämme, että Kirkkonummen kunta ryhtyy toimiin rakenteellisen korruption ennaltaehkäisemiseksi oikeusministeriön Sano ei korruptiolle-kampanjan vaatimalla tavalla ja liittyy mukaan sen yhteistyöverkoston.”

Aloitteen olivat allekirjoittaneet seuraavat valtuutetut: Markus Myllyniemi, Vihreä valtuustoryhmä, Veikko Vanhamäki, Irja Bergholm ja Johanna Fleming.

Päätös

Kunnanvaltuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Valmistelija

kunnanlakimies Taija Rönnerg, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

”Sano ei-korruptiolle” on oikeusministeriön kampanja avoimuuden ja oikeudenmukaisuuden puolesta. Oikeusministeriön koordinoiman kampanjan tavoitteena on lisätä tietoutta korruptiosta ja korruptiontorjunnasta. Korruption voi syyllistyä yksityishenkilöt, virkamiehet, poliitikot ja elinkeinoelämän palveluksessa toimivat. Valtaosa korruptiosta piiloutuu yhteiskunnan rakenteisiin ja jää sen takia havaitsematta. Siksi poliisin tai tuomioistuinten tilastoista ei saa kattavaa kuvaa Suomen korruptiotilanteesta. Suomessa korruptio ilmenee usein esimerkiksi eturistiriitoina, suosimisena ja epäeettisenä päätösten valmisteluna.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia ilmenemismuotoja voivat olla esimerkiksi virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta, lahjusten lupaaminen, lahjusten pyytäminen ja ottaminen, petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö, uhkailu ja väkivallalla pakottaminen, luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö, suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito, lakien ja määräysten kiertäminen, tosiasioiden vääristely, laiton seuranta ja tarkkailu, velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely, huonon hallinnon suojeleminen ja salailu, välinpitämätön johtamistyö sekä epäeettisten ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Korruptio on aina haitallista. Se hidastaa taloudellista kehitystä, lisää eriarvoisuutta ja heikentää demokratiaa. Korruption avulla hyödyt pyritään ohjaamaan väärille tahoille jonkin toisen tahon kärsiessä vallitsevasta tilanteesta. Se vaikeuttaa ihmisten mahdollisuuksia saada palveluja ja elää tasa-arvoista elämää. Se vääristää yhteiskunnan rakenteita ja aiheuttaa epäoikeudenmukaisuutta.

Kansainvälisten mittausten mukaan Suomi on alhaisen korruption maa. Suomessa raskaan korruption muodot ovat harvinaisia. Tyypillisimpiä korruption muotoja Suomessa ovat suosinta, hyvä veli -verkostot, luottamusaseman väärinkäyttö ja virkavelvollisuusrikkeet. Korruptio voi myös olla rakenteellista. Suomessa korruptiota on tyypillisimmin havaittavissa politiikassa, taloudessa ja julkisessa hallinnossa. Korruption keskeisinä riskialueina pidetään rakennusalaa, julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja, yhdyskuntasuunnittelua, poliittista päätöksentekoa ja puolue- ja vaalirahoitusta.

Oikeusministeriön kampanja Sano ei -korruptiolle kannustaa siihen, että organisaatiot sitoutuvat korruptionvastaiseen toimintaan, huomioivat sisäisessä valvonnassaan erilaiset korruption riskit ja laativat tai päivittävät eettiset ohjeensa organisaatioissaan. Korruption monimuotoisuus ja vaikea hahmotettavuus tekevät korruption tunnistamisesta ja sen torjumisesta hankalaa. Monialainen yhteistyö eri viranomaisten ja eri toimijoiden välillä on tärkeä osa korruption torjuntaa. Myös koulutuksella on tärkeä rooli korruption ehkäisyssä, jotta opitaan tunnistamaan riskin paikat.

Korruption tärkeässä keskiössä ovat muun muassa organisaation eettisten ohjeiden laadinta, huomion kiinnittäminen organisaation toimintaan ja

alihankintajärjestelyiden valvontaan ja vihjeiden antajien suojeluun. Korruption ehkäisyn tavoitteena on lisätä eettisesti kestävää, läpinäkyvää ja avointa päätöksentekoa ja toimintaa hallinnossa.

Esittelijä Kunnanjohtaja Aarnio Tarmo

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää

1

ehdottaa, että Kirkkonummen kunta liittyy oikeusministeriön Sano ei korruptiolle- kampanjaan.

2

antaa yllä olevan selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen ja esittää kunnanvaltuustolle, että se pitää annetun vastauksen riittävänä ja aloitetta täten loppuunkäsiteltynä.

Päätös Kunnanhallitus päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.

Kunnanvaltuusto 05.09.2022 § 65
1140/00.04.00/2020

Päätösehdotus Kunnanhallitus ehdottaa, että Kirkkonummen kunta liittyy oikeusministeriön Sano ei korruptiolle- kampanjaan ja antaa yllä olevan selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen ja esittää kunnanvaltuustolle, että se pitää annetun vastauksen riittävänä ja aloitetta täten loppuunkäsiteltynä.

Päätös Kunnanvaltuusto päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.